

BRIL-GESICHT
Dooz de verblinde eyghen
baetsuchtige Handelaers op
BRASIL.

By Forme van Advijs dooz een Lief-hebber van t
Vaderlande geschreven aen synen Vriendt.



G E D R Y C K T

Na de Geboorte ons Heeren en Salvghmakers Jesu Christi
Op het Jaer/ 1638,



Hoe-wel ick mijn selven bande saecken bande West-Indische Compangie/so veel doendelijckē is / stil houde / aensiende met patientie/ ende met verwonderinghe / hoe de selve Comedie noch sal af-loopen/ Soo en kan ick nochtans niet laten / **D. E.** als een Liefhebber van't lieve Patria, daer van de Compangie gecleklepne steunsel is/ vant gene nuyt ter oozen komt een weynig mede te deelen / ter goeder trouwen in oprechte eenboudicheyde/ nochtans also/ dat ick een Mensche zijnde/ oock mijs ghebzecken hebbe / ende daer dooz te hejter soude konnen dwalen. Dan dit waer mijn wenschen / dat inde advijsen bande Compangie principael/ aen-gaende de saecken van Brasil/ alle consulenten soo mochten gestelt zijn / dat niemant booz eerst op hem selven/ ende ten tweedē op de Compangie sach/ maer dat die gene die daerinne te seggen hebben/ eerst op het boozdeel bande Compangie / ende daer na soo't haer geoozloft ware/ oock neffens andere/ booz haer selven mochten sozgen. Wat sal ick segghen? ick houde het daer booz/ dat het de Compangie ende de Participanten/ meerder kosten sal ende alreede gekost heeft de Handelingē aē de Compangie te bzingen / die haer na den Octrope toe-komt / ten besten bande Participanten mettēt koopen ende vyz stellen van den binnenlantschen handel in Brasil / van het haer ghekost heeft / het selve Lant vanden Coningh van Spangien te winnen / oozsaecke dat de Compangie in't winnen van't Lant eenparigh / ende als eenen Man stonden tegen haren Wyant van buyten / daer sy nu van binnen on-eenigh zijnde den eenen den anderen ver hinderet / ende die het recht meynen / van den anderen die syn eyghen baec soecht op't iuyterste sonder hope van accommodaste/wozt teghengestaen :

gestaen: En liebe / wie zijn doch die gene die den open handel so seer drijven? zint niet alle ofte meest Handelaers hier vant Land / die onder de Compangie niet ghesaect hebben / maer vele doock publicque vbanden vande Compangie zijn / maer nu daer avance te doen is / boeghen hun by de andere soozte / om de Compangie het hare af te mayen / op datse den Coning van Spangien wederom en aen sijn Byzil mochten brengen / so zijnder nevens die selve oock een groote menigthe van binnen / die de Compangie haer voordeel behooren te soecken / die hare eyghen Cassen geholt hebben / vpt de profijten die de Compangie ende de Participanten toe quamen / de eene ende de andere ende verscheyden personen overstemmen / induceren ende misleyden vele andere die het niet diep genoegh ofte niet een ander oogemerck insien. Die questie is niet so seer over den open handel ten principalen / als wel over het verkeert gebruik van dien: Want by aldien de recognitien die de Compangie treckt waren ingheestelt alleen by die gene / die het recht ende inkomen bewaren (geen eygen particuliere intrest daer in hadden bevozdert / ende oock wel treffelicken gegoudeert) ende dat als dan de selve profijten ende recognitien eenighints konden Egalieren de lasten vande Oozloghe ende defentie der selver Landen / datter oock wat mochte over schieten vooz de patientighe Participanten (daer onder vele niet handelende Weduwen ende Weesen zijn) ick soude eenighe redenen kunnen vinden den open Handel toe te staen: maer dewijle de selve recognitien / ende beneficien zijn gestelt / mede met advys ende na alle apparentie van't meerendeel der eygen Handelaers / ende dat noch te inpertinenter is / dooz die gene die volgens haren Eedt het recht der Participanten behooren te bewaren / daarom gedoleert hebben als noch te hooge gestelt / ende dat in sulcken tijt / als de Compangie over de dertich Connen Gouts Jaerlijcks moeste hebben / de selve recognitien ter nauwer noot het vierendeel kosten vpt brengen / sulcks datse Jaerlijcks over de twintich Connen Gouts daer soude moeten by legghen / het welke de apparente ruyne vande Compangie

Compangie moſte verooſaecten/ alſo de Compangie vooz den langduyge ende moetwilligen tegenſtant vande Portugeſen alreede uytgemergelt was / die geen middel hadden by haer ſelven / maer nu vooztaen uyt de Negonie die God de Heere de Compangie hadde geopent moſten werden ghevonden/ het welcke beyde partien inde Compangie wel verſtonden/ den eenen willende het ſelve binden uyt de eerſte ende apparente profijten van die Supckeren / die dooz den langhen tijt by de Portugeſen waren verſamelt ende ghereet lagen/ die in ſeer kleynen ende leegen prijs waren ghekomen / daer en teghen alle behoeften ſeer extrem duyz/ ſulcks dat de Compangie in die tijt naer't veroveren van Pariba, hier vooz twee Tonnen Goudes inkoopſ in Supckeren hadde binnen s' Jaers konnen bekomen over de twaelf tonnen goudes/ het welcke haer Rybben wat ſoude geſtijft hebben/ dan deſe heplſame ſalve heeft ſy naer haer langduyge ſieckte niet mogen genieten / ende is andere / ende vze emdel/ ja hare vbandenten deele geworden / gelijcktot noch toe gevolght / ende vooz hare H. M. gebleken heeft / maer ten meekendeele ghekomen in handen van die gene / die in/ aen/ ende ontrent het bewint ſaten/ vooz-gebende dat ſonder den open-handel de Compangie gerupneert was/ alſo het ſelve den eenigen middel was / ſoo ſy ſeyden / om het Lant te Cultiveren ende te populeren/ laet nu eens de Compangie alleene vachten ende vzoelghen/ om het Lant voozder te ſupveren ende te conqueren/ ſouden die deſe profijten niet ghepaſt hebben / om hare ſaecte te beter uyt te voeren ? Neen / neen/ neen/ de popula-teurs van Brazilien moſten deſe ende de volgende profijten hebben / ende de goede Compangie met hare recognitien te vreden zijn/ welke recognitien het vierde part niet bedroegen van t gene ſy moſten hebben. Wat popula-teurs? namentlick / kale Factoors/ ende haers gelijcken / in kleynen getale uytghelonden van haer rijke ende machtige/ ende kenmiſſe van alle ſaken hebbende/ Meerers die haer ſelven in kozten tijt ſo verrijckt hebben / dat ſe baender-Heeren gelijck zijn geworden / Ingenien koopende als

oft Dupbekooten waren / wat moete dan de Meesters van desen
 Hopwagen ghekrege hebben / als men dit leyt / dan antwoorde
 men ons / dat is verby / 'tis te laet daer van te spreken. Van of
 sulcks te laet is / geve ick u **E.** te bedencken / ick bekenne / indien
 hun maer als een spodium ofte buyt halen waer ghewest / daer
 mede de buythaelders als vooz rene repse waren t'huys gekome /
 het ware dan maer so vele schade. Dan de Luys is daer mede in
 de Pels geset / ende de Verckens loopen int Koozn / die het goede
 Koozn op eten / gevende den Lantman tot betalinge synen vyfde
 Dreck / om vooz syn verlies vant koozn syn Lant weder daer mede
 te mesten. Ende gelijk nu de Ho: Ho: Heeren Staten Generael /
 door hare verscheyden Resolutien verboden hebben / de selve
 Swijnen vpt des Lantmans Koozn te drijven / so schreuwende
 selve Swijnen met hare ghemeteresseerde Meesters als magere
 Verckens / teghens de verscheyde Resolutie van hare Ho: Ho:
 inducerende op hare Wyse / Hooghe ende Kege Personen hie
 ende daer te Lande / ende also die soozte van Lieden in Brasill de
 meeste ende machtygste te zyn / die de meeste goederen in handen
 hebben / dreygende de Compangie / dat sy haer sullen vtdupzen /
 alwaert dat sy t'elckemael om negen schellingen en een half sou-
 den geben / dat de Compangie op thien schellingen stelt : **S** arme
 Compangie / die gebrabeert wort vā die gene die sy selfs opgebo-
 det heeft / op dat de Compangie aen geen verkoop soude konien /
 'tis nu sulcks / **D. E.** ende andere / sout my konnen antwoorden /
 dat de Heer van Ceulen vpt Brasill schryft aende Regenthiende /
 dat de Compangie sonder middelen het selve niet kan vtdoeren /
 hy schryft seer wel / hy wiste hoe de Calle ende Compangie door
 syn **E.** vertreck was ghestelt / dan dit wist syn **E.** niet / dat naer
 dat de Resolutien vande Heeren Staten Generael waren vpt-
 ghekomen / de Handelinghe vooz ve Participanten te behouden /
 datter een derdendeel Capitael is verhooght makende boven de
 vijf-en-twintich Tonnen Gours / welke somme so die wel aen-
 ghelept wort vooz de Participanten / niet een wepnigh credijts
 daer

daer by te gebuycken / sy alle zwaaricheyt / met Gods hulpe / kan te boven komen / dat sonder malitie moeste geschieden / dat ick niet en hope / ende dat God de Heere , ende de Heere Staten Generael genadigh willen verhoeden / of datmen de selve resolutien wederom soude veranderen / doende de wille der eygen-batighe Negotianten / prefererende de Hupplinghen ende Factoors / booz de Participanten / estimerende het mest bande Werckens meerder als het Koozn / daer sy mede gemest worden / so soude de laetste dwalinge erger zijn dan de eerste / ten is niet vzeemt / ten kan oock niet missen / soo langhe dese Facteurs populatie duyt / ende dat die den pup niet en worden gebzoken / of sulcke Liedekens ende Coonen sullen noch al meer uyt Basil overkomen : Van ick hope ende vertrouwe God , dat wy in ses Maenden / indien de Cameren haer debitoir doen mette penningen die sy hebben bekomen / sendende aen d'eene zijde alle noodigē behoeften booz ons volck / op dat sy die upter handen van de Lombaerts populateurs niet en behoeven te koopen / ende aen d'ander zijde suffisante Cargeloenen om Retouren van supckeren daer booz te bekomen / wel andere tijdinge sullen hoorzen / principael alsoo d'advysen van Basil van een gantsch schoort Gewas van supckeren / so booz handen was / ende Gods te vooeren Jaerlijcks sal toenemen / te meer / dewijl de Supcker Landen dooz de langduyge Oozloge stil gelegen hebben ende geruuet / nu te meerder sullen uytgeven / etc.

F I N I S.